

AANTEKENEN

Aan de voorzitter van de Afdeling
bestuursrechtspraak van
De Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Kenmerk : FJB.01.011

Bilthoven, 9 januari 2012

Contactpersoon: Mr. F.J. Boonstra, jurist

Betreft : verzoek tot het treffen van voorlopige voorzieningen

Geachte voorzitter,

Hierbij verzoekt Sportvisserij Nederland (gevestigd te Amersfoort en kantoorhoudende te Bilthoven) u om een voorlopige voorziening te treffen in een vijftal zaken.

Natuurbeschermingswet 1998

Het verzoek heeft betrekking op een vijftal vergunningen die door de provincie Friesland zijn verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 tot het uitoefenen van de beroepsmatige visserij in Natura-2000 gebied "IJsselmeer". Dit gebied betreft het IJsselmeer voor zover gelegen boven de dijk Lelystad – Enkhuizen (Houtribdijk).

Deze vergunningen zijn op 1 juli 2011 verleend aan:

1. de Coöperatieve Producentenorganisatie Nederlandse Vissersbond IJsselmeer U.A.
2. G.A. Schilder
3. J.S. Lub
4. IJsselmeervissersbedrijf / G.F.M. Schilder
5. G.T.M. Schilder

De vergunningen zijn ingesloten **als bijlage 1**.

Bezwaar

Tegen de verleende vergunningen is door Sportvisserij Nederland bij de Provincie Friesland bezwaar gemaakt op 10 augustus 2001. In een brief van 12 september 2011 zijn de gronden voor het bezwaar aangevuld. Het bezwaarschrift en de brief van 12 september 2011 zijn ingesloten als **bijlage 2**.

Naar aanleiding van dit bezwaar vond op 15 november 2011 een hoorzitting plaats. Op 19 december 2011 bracht de "Commissie voor bezwaar- en beroepschriften en klachten" advies uit. Dit advies is ingesloten als **bijlage 3**.

Ons verzoek

Wij verzoeken u bij wijze van voorlopige voorziening voornoemde besluiten/vergunningen te schorsen tot dat in deze zaken in hoogste instantie onherroepelijk uitspraak is gedaan.

Belanghebbende

Sportvisserij Nederland is van mening dat zij in deze belanghebbende is en dat zij rechtstreeks in haar belangen wordt getroffen. Voor de motivering van dit standpunt zij korthedshalve verwezen

naar de statutaire doelstelling van Sportvisserij Nederland (**bijlage 4**) en hetgeen over de belangen van Sportvisserij Nederland is gesteld in ons bezwaarschrift alsmede hetgeen de "Commissie voor bezwaar- en beroepschriften en klachten" hierover heeft overwogen.

Spoedeisend belang

Sportvisserij Nederland is op grond van het navolgende van mening dat sprake is van een spoedeisend belang.

De "Coöperatieve Producentenorganisatie Nederlandse Vissersbond IJsselmeer U.A." vertegenwoordigt in totaal 74 visserijbedrijven. Feitelijk is met de onderhavige vergunningen dan ook vergunning verleend tot de beroepsmatige visserij aan 78 beroepsvisserijbedrijven.

De impact van de visserij door deze 78 beroepsvisserijbedrijven op het onderhavige Natura 2000-gebied is groot. De impact heeft in de eerste plaats betrekking op het feit dat grote aantallen watervogels verstrikt raken in de vistuigen van beroepsvisserij en als gevolg daarvan verdrinken.

De impact van de activiteiten van de 78 vergunninghouders heeft in de tweede plaats betrekking op het feit dat er vanwege het grote aantal beroepsvisserij op het onderhavige water en de wijze van bevissing, er zeer veel vis wordt onttrokken. Dit heeft er mede toe geleid dat van een natuurlijk, evenwichtig en verantwoord visbestand al lang geen sprake meer is.

De negatieve effecten van de beroepsmatige visserij worden nog versterkt doordat de draagkracht en voedselproductie van dit Natura 2000-gebied voor de visstand de laatste jaren flink is afgenomen. Enerzijds is dit een gevolg van de verminderde toevoer van nutriënten als gevolg van de verbeterende waterkwaliteit. Anderzijds spelen mogelijk ook andere factoren een rol.

Deze trend van nutriëntenreductie zal onverkort doorzetten mede als gevolg van de maatregelen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn water. De visproductie en visbiomassa zullen hierdoor voornamelijk ook trendmatig blijven dalen.

Anderzijds is er een ontwikkeling waarbij de beroepsvisserij door de inzet van nieuwe technieken zoals het gebruik van het "powerbloc" in staat is de visserij-inspanning nog verder te intensiveren. Door het gebruik van het "powerbloc" zijn beroepsvisserij namelijk in staat sneller hun netten uit te zetten en in te halen.

Daar komt nog bij dat er voor de beroepsvisserij op het IJsselmeer in de praktijk geen enkele prikkel is om uitputting van het visbestand c.q. overbevissing te voorkomen. Op het IJsselmeer is namelijk sprake van zogenoemde "gemene weidevisserij". Dit betekent dat elke beroepsvisserij overal mag vissen. Hierdoor is het zo "dat wat ik vandaag niet vang, morgen door mijn collega kan worden gevangen". Dan kan een beroepsvisserij die vis maar beter vandaag zelf vangen.

Waar de visserij zich vroeger met name richtte op de paling, is dat op dit moment steeds minder het geval. Dit komt omdat het met de Europese paling dramatisch is gesteld. Zo komt er aan jonge paling (glasaal) nog maar 1% ons land binnen van de hoeveelheid die voor 1980 gemiddeld binnentrok. De paling wordt dan ook met uitsterven bedreigd. Om die reden is een aantal jaren geleden de Europese Aalverordening ingesteld. De afspraken uit deze verordening zijn voor Nederland uitgewerkt in het Nationaal Aalbeheerplan uit 2009 (**bijlage 5**). Eerder al (2007) was de aal op de CITES-conferentie aangewezen als beschermde diersoort. In maart 2009 werd de aal opgenomen op de lijst van bedreigde diersoorten behorende bij het CITES-verdrag (**bijlage 6**). Tevens is de aal toen opgenomen als beschermde diersoort in de Flora- en faunawet (bijlage 2 Regeling aanwijzing diersoorten Flora- en faunawet).

De deplorabele situatie ten aanzien van de paling heeft ertoe geleid dat de beroepsvisserij bedrijfseconomisch steeds afhankelijker is geworden van de visserij op andere vissoorten. De

beroepsvissers zijn zich daarom steeds meer gaan richten op andere vissoorten, met name op de snoekbaars en de spiering. Maar ook andere vissoorten worden actief en gericht bevestigd om de teruggelopen inkomsten uit de aalvisserij te compenseren. Veelal verdwijnt deze vis als gedroogde consumptievis naar het buitenland. De vraag hiernaar neemt nog altijd toe.

Dit alles heeft ertoe geleid dat thans op het gehele IJsselmeer sprake is van een overbevestigd en onevenwichtig visbestand welk bestand in geen enkele verhouding staat tot wat de visstand in het IJsselmeer zou kunnen zijn bij een verantwoorde exploitatie.

De ronduit dramatische situatie ten aanzien van de visstand in het Natura 2000-gebied "IJsselmeer" raakt uiteraard ook direct de visetende watervogels die voor hun voedsel afhankelijk zijn van het IJsselmeer. In tegenstelling tot wat er in het aanwijzingsbesluit van de minister d.d. 23 december 2009 (kenmerk PDN/2009-072) is vermeld, gaat het daarbij zeker niet alleen om de spiering maar in feite om alle vissoorten die in het IJsselmeer leven. De vogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied "IJsselmeer" is aangewezen zijn voor hun voedsel namelijk niet alleen afhankelijk van spiering maar van alle in dit gebied voorkomende vissoorten. De aangewezen soorten eten immers meer dan alleen spiering, zeker nu het met de spiering al jaren zeer slecht gaat. Dit laatste blijkt ook uit de onderhavige besluiten zelf, waar de spieringvisserij uitdrukkelijk buiten is gelaten.

Dat de visserij door beroepsvissers de kwaliteit van de habitats van de aangewezen vogelsoorten kan verslechteren en een verstoringseffect kan hebben op de soorten waarvoor het onderhavige natura 2000-gebied is aangewezen, is daarmee een gegeven. Daarnaast vormen ook de netten zelf een aantasting van de habitat van de aangewezen soorten.

De hiervoor geschetste situatie verslechtert nog elke dag omdat er voor de 78 beroepsvissers binnen het huidige visserijstelsel geen enkele prikkel is om deze ontwikkeling te keren. Integendeel, het is op dit moment veeleer een kwestie van nog even zo veel mogelijk vis vangen want dat de beroepsmatige visserij op het IJsselmeer in de huidige situatie een snel aflopende zaak is, is voor alle betrokkenen glashelder. Niet in het minst voor de beroepsvissers zelf waarvan velen dan ook roepen om hen maar uit te kopen omdat er voor hen toch geen toekomst meer is.

Uit het voorgaande volgt de noodzaak om de beroepsvisserij-inspanningen per direct te beperken tot een niveau dat niet leidt tot overbevestiging c.q. tot het niveau waarbij er voldoende voedsel overblijft voor de aangewezen visetende vogelsoorten. Met de nu vergunde activiteiten is dat niet het geval.

Op 3 januari 2011 heeft de provincie Friesland bij monde van de heer H. Denters telefonisch meegedeeld dat de provincie Friesland op dat moment niet voornemens was de verleende vergunningen in te trekken.

Onomkeerbaarheid

Tot slot is van belang dat het uitvoeren van de vergunde activiteiten onomkeerbare effecten heeft. De sterfte die optreedt doordat vogels in de gebruikte vistuigen verstrikt raken en daarin verdrinken, kan immers niet ongedaan gemaakt worden. Hetzelfde geldt voor de onttrekking van vis / het voedsel voor de aangewezen visetende vogels.

Rechtmatigheidsstoetsing

Zowel Sportvisserij Nederland als de "Commissie voor bezwaar- en beroepschriften en klachten" zijn van mening dat er aan de onderhavige besluiten ernstige gebreken kleven, zoals:

- er is geen toepassing geven aan artikel 44, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 en artikel 4:8 van de algemene wet bestuursrecht;

- er is onvoldoende gemotiveerd dat voldoende zekerheid bestaat dat er geen significante effecten optreden ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen door de bijvangst van vogels en vis;
- een aantal bepalingen van de Gedragscode Nettenvisserij welke onderdeel uitmaakt van de vergunning zijn onvoldoende concreet en onvoldoende geobjectiveerd.

Gelet op de ernst en de aard van deze gebreken ligt het naar ons oordeel in de rede om te verwachten dat de onderhavige besluiten in rechte geen stand zullen houden.

Uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 14 december 2011

Voor de verwachting dat de onderhavige besluiten in rechte geen stand zullen houden is eens te meer reden gelet op de uitspraak van uw College d.d. 14 december 2011 (zaaknummer 201002844/1R2).

In deze uitspraak geeft uw College aan dat een verbeteropgave voor het Natura 2000-gebied "IJsselmeer" onmisbaar is voor het bereiken van een landelijk gunstige staat van instandhouding. Uw College overweegt daarbij:

"Daarbij komt dat niet op voorhand vaststaat dat redelijkerwijs geen maatregelen kunnen worden getroffen voor de verbetering van de staat van instandhouding van de visetende watervogels".

Wij delen dit standpunt. Een logische en doeltreffende maatregel tot verbetering van de staat van instandhouding van de aangewezen visetende watervogels, is het beperken van de bijvangst van vogels in visnetten en het reduceren van de visserij-inspanningen tot een niveau waarbij er voldoende voedsel overblijft voor de aangewezen visetende vogelsoorten.

Uw college concludeert in de uitspraak van 14 december 2011 dat de minister in het besluit tot aanwijzing van het onderhavige Natura 2000-gebied (kenmerk PDN/20009-072) niet had mogen volstaan met een behouddoelstelling ten aanzien van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor de fuut, het nonnetje, de grote zaagbek, de dwergmeeuw en de zwarte stern. Deze uitspraak heeft tot gevolg dat ook de thans verleende vergunningen waarschijnlijk in rechte geen stand kunnen houden nu zij zijn gebaseerd op een gedeeltelijk vernietigd besluit.

Hoogachtend,

Ir. J.J.A. Bongers
Directeur en secretaris Sportvisserij Nederland

Bijlagen: 5.